

MEMORIAL MUNICIPAL

L'Esquella de la Torratxa

Any XLIII Número 2201

15 cèntims = Atrassats 30

Barcelona, 13 de maig de 1921

CORREDOR HÍPIC

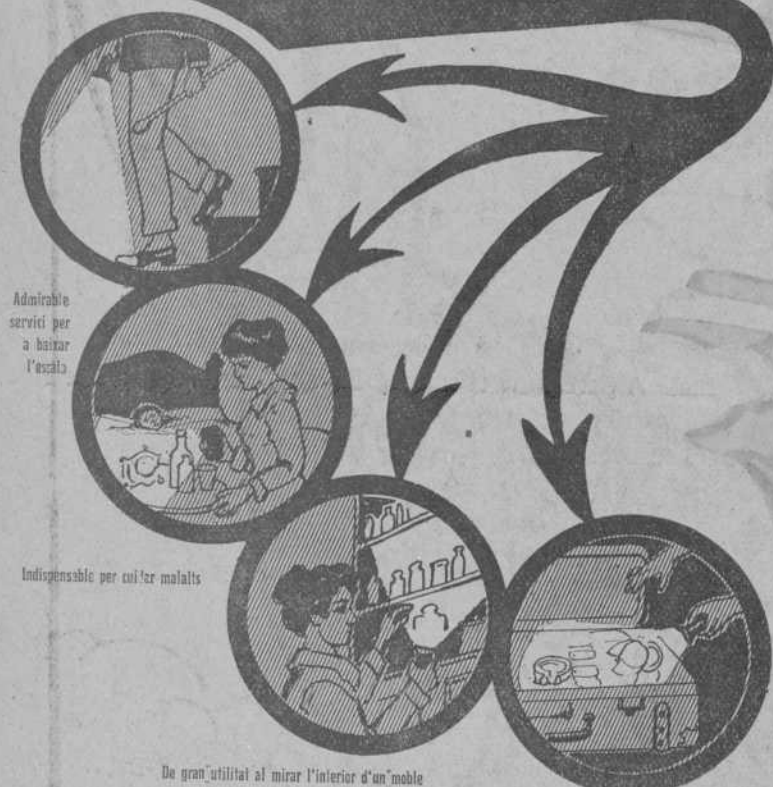
—No sé perquè em sembla que no arribaré a la «meta».

SARNA
 CURA RÁPIDA
Sarnicida Paradell
 Frasco 4 pesetas
 Asalto, 28, farmacia - Barcelona

PARA ENFERMEDADES DEL
ESTÓMAGO é INTESTINOS
GASTROL
MIRET
 PROBARLO ES CURARSE
 NATALIO MIRET - Farmacéutico
 Diputación, 205 - BARCELONA

DE VENTA
 EN TODAS PAR

LOT

Admirable
 servici per
 a baxtar
 l'escal

Indispensable per curar malats

De gran utilitat al mirar l'interior d'un moble

Sempre necessaria per al maletí de viatge

Ningú pot dir que no haurà de menester una LOT; potser serà
 avui mateix, i quan menys s'ho pensi.
 Exigir el segell de garantia LOT.

BLOKS NOTES

a DEU céntims

BAZAR de la UNION

Unió, 3-BARCELONA

Bazar de la Unión

Tintes bones calitats

Utils per a escriptori

.....

CARRER UNIO, 3

BARCELONA

BLOKS NOTES

a DEU céntims

BAZAR de la UNION

Unió, 3-BARCELONA

ANTONI LOPEZ
 IMPRESSOR

Treballs de luxe i econòmics, comercials, edicions, e impressions de totes menes

Carrer de l'Olm, núm. 8

BARCELONA

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:
Llibreria Espanyola-Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ.
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes., Estranger, 5

EL CINE I LES SENYORES

Quan llegirem que les púdiques disposicions preses a Madrid per a evitar l'aparellament en el cine serien també aplicades a Barcelona, imaginàrem immediatament un apèndix a les Bases de

Manresa: «Volem que en el cine i en els espectacles públics puguin acomodar-se catalans i catalanes com els hi plagui, sense cap intervenció del poder central, car la moral dels catalans solament ells poden fixar-la».

Cada terra fa sa guerra, i el seu amor i l'amor de cine vé a ésser a la ciutat lo que l'amor de bosc an els pobles. Com que la soletat a ciutat és difícil trobar-la, cerquen les parelles la fosc, al revés que en els pobles, on sense fosc cerquen la soletat. Però tant la soletat com la fosc, tant el bosc com el cine, són elements primitius de l'amor, per a gent que creu que a l'ocasió la pinten calva, i que és precís agafar-la per un pèl o per allà on se pugui. Un *corrido*, un veritable *homme a femmes*, no anirà mai al cine per a profits ocasionals i econòmics. Qui té dona en propietat o en arrendament, no's distreu cercant femelles propícies per a les foscors del cine. Sap, además, que dona trobada al cine, mai serà un veritable amor, perquè el cine és el segon pecat original de l'amor. Com podem parlar sentimentalment a una dona i estimar-la, si sols ens va costar una entrada i el seure al seu costat? El teatre, el tramvia, el carrer, la sortida de missa o un ball de disfreses, tot pot constituir una base elegant per a la iniciació d'un idili, però el cine no. La dona feta al cine sembla que havia d'ésser, no per a nosaltres, sinó per al primer ocupant amb butaca pròxima.

Per això Madrid i Barcelona troben en el cine un altre motiu de diferència. A Madrid els homes van, com ho direm?, van malestimats i s'aproximen a les senyores amb una fúria canina. A Barcelona, pel contrari, anem ben estimats i posem en l'amor el mateix seny que en la lluita per Catalunya. Ni per l'autonomia, ni per la dona, portem pressa. L'autonomia ja vindrà amb el temps, com va venir la Mancomunitat, i en quant a les dones, en so-

bren. I perquè de dones en sobren, a Barcelona, al nostre cine no succeeixen les coses que en els de Madrid, perquè a Madrid de dones n'hi ha poques i en canvi cada home les vol totes. I com que les vol totes, no'n té cap, més que la dona pròpia, a la que vigila com un moro. Per això els hi tira floretes i les empaita al carrer i al cine. El dilluns amb una; el dimarts amb una altra; el dimecres amb una altra, i així arriba el dissabte sense tenir-ne cap i veient-se forçat a recórrer a la de casa o a la de la cantonada.

El català procedeix de diferenta manera. El català en vol una, i si pot ésser que no vagi al cine. Quan ja la té, en segueix una altra. I una altra, després, segons posició i capacitat. Però dos, tres, a la vegada, no. Ell cerca el profit, com a bon català, i no pas la vanitat. El profit, el veritable profit, sap que no's troba al cine, i que als cines no hi van més que els mansois i els pobres, que per ésser pobres amb poc s'aconsolen.

Totes aquestes diferències fan que la moral de Madrid sigui diferenta que la de Barcelona. A Madrid el cine és una immoralitat que ha necessitat la intervenció de l'autoritat. A Barcelona el cine, lo del cine, és una innocència. A Madrid van al cine fosc les persones grans i an aquí les persones grans es donen vergonya d'anar al cine. En una paraula, per a nosaltres el cine ja torna a ésser el cine, i si hi anem és per a veure a la Pickford i an En Douglas Fairbanks, sense preocupar-nos de la senyora del costat. Naturalment que per a assolir aquesta serenitat cinematogràfica s'ha de tenir la senyora assegurada.

PARADOX

Fer tiretes de la pell

El fet de que es digui, de la *Pubilla*, que és *archivo de la cortesia*, té les seves aventatges i els seus inconvenients.

El dictat de *hospitalaria* i de rumbejant, l'hi imposa una sèrie de obligacions d'utilitat més que problemàtica. A espalles de la ciutat, que no pot ja amb la seva càrrega, és tothom en fer el fatxada i el cumplidor. Tal qual subjecte, que abans de gratar-se la butxaca s'acohortaria de fer el més gros dels ridícols, esdevé susceptible i delicat al extrem, tractant-se de quedar bé amb càrrec al comú.

Parlavem la setmana passada del dictàmen d'Hisenda relatiu a la processó del Corpus. A la consignació de la

quantitat assenyalada per a la cerimònia religiosa que ens ocupa, ha succeït un ofici de l'Alcaldia al Consistori, notificant als regidors que la Conferència General de Comunicacions i del trànsit, ha costat a Barcelona, unes 81,000 pessetes. Que per tant, és de tot punt necessari afegir-ne 31,000, a les 50,000 destinades a obsequiar als diplomàtics que acaben de deixar-nos.

Què hi fa que la brutícia ens privi de sortir al carrer, ni que els serveis més apremiants siguin deficients, o desatesos? Què vol dir que la Premsa assenyalí deficiències en branques importantíssimes de l'administració? La cosa és passar l'estona i passar-la tot lo millor possible. Ahir, divertint als representants dels països que han pres part a la Conferència de Comunicacions. Demà, anant a la processó del Corpus. Després, basant-se en qualsevol excusa o pretext, que no deixaran d'oferir-se per a triar. Lo essencial, és seguir arrancant tires de pell a l'infeliç, víctima de blancs i negres.

En la mateixa sessió en que es demanaren les 31,000 pessetes per a afegir a les 50,000 de que queda fet esment, es parlà, com d'esquitllentes, d'un dictàmen de la Comissió de Govern desestimant una proposició de transacció d'un ciutadà que reivindica la propietat d'uns terrenys del Parc.

En la ressenya de la sessió, simula *La Veu* tractar desdenyosament al pretendent, al que califica de *nou Marquès d'Ayerbe, reivindicador de no se sap quins drets*.

Sí, sí...

Ja veuran com aquest *nou Marquès d'Ayerbe*, que no sabem qui és, dóna que enraonar amb un plaç més o menys llarg, i com l'arranjament que ara es desprecia es pactarà llavors, pagant tots els interessos.

Hi apostariem el coll.

Hi ha pessetes de per mig i tenim de les pràctiques municipals, una regular experiència.

JUST

El set i mig

L'Ateneu se vol renovar i puja les cuotes als socis i fa un emprèstit de cent cinquanta mil pessetes que ja ha estat cobert, fins a l'extrèm de que s'haurà de fer prorateig.

Aquest èxit obeeix a que les obligacions donaran el set i mig. No el set, ni el vuit, sinó el set i mig. I naturalment tothom hi apunta.

L'Ateneu era ja gaire bé l'únic cercle on no s'hi jugava. Un modest tresillet, un altre modest billar i res més. Ni ruleta, ni «baccarrat», ni trenta i quaranta. Però estava escrit que cap societat se n'escaparia de jugar, i ara, l'Ateneu, fa el set i mig.

Aquellos tiempos...

L'Associació de la Premsa diària va donar a Novetats una funció benefici, en la qual, contra costums, no prengueren part les grans atraccions de «varietés».

No fou culpa dels organitzadors, certament. Aquests

decidiren sollicitar la cooperació de la Raquel Meller i de la Nita Jo... i anaren a visitar-les a «Eldorado».

—La senyora Meller?—preguntaren.

—La senyora Meller no's troba bé, i m'ha pregat que sigui jo el que els rebi—respongué En Gómez Carrillo.

—Voliem sollicitar el seu concurs per a la nostra funció.

—Però la senyora Meller no pot donar-lo—digué En Gómez Carrillo—perquè la premsa de Barcelona s'ha portat molt malament amb ella. Ni una salutació, ni una benvinguda, ni una crònica...

—Perdoni, però el meu diari, si que n'ha parlat amb extensió i elogi—objectà un periodista.

—Quin és el seu diari?

—*El Diario del Comercio*.

—Doncs, quan *El Diario del Comercio*, faci el seu benefici, la senyora Meller se complaurà en pendre-hi part.

—El meu diari, té els seus medis de vida, i no tindrà mai necessitat de funcions benèfiques.

La situació esdevenia tirant. A l'últim En Villamartín, aixecant-se digué:

—El món va donant voltes... La senyora Meller té molt que agrair a la premsa de Barcelona... Qui sap si més tard, encara ens haurà d'agrair quelcom més.

—La senyora Meller—respongué orgullosament En Gómez Carrillo—s'ho deu tot an ella.

—Perdoni—replicà En Villamartín—ella era ella, certament, però la premsa li donà fama, la premsa la consagrà, i la nostra Associació, en un dia de benefici, la portà del Paral·lel al «Liceo».

I per això, en la funció de «Novedades», dedicada a la premsa, no hi prengué part la senyora Meller.

::: POTI-POTI :::

Amb motiu d'unes disposicions dictades pel director general de Seguretat relatives al funcionament dels cinematògrafs s'ha armat a Madrid una gresca de mil dimonis.

Tot vé de que al funcionari de referència li hagi passat pel magí—no és lògic dir per la barretina—la idea d'acabar amb les tenebres que acompanyen a la projecció de les pel·lícules, que arreu del món, llevat d'Espanya, són ofertes al públic en condicions un xic més raonables que entre nosaltres.

No hi ha raó per a que's mantingui en les sales destinades a cinematògraf el règim sospitós i il·lògic que és la foscor, de la que no hi ha necessitat.

Lo sensible, en el cas que m'ocupa, és haver palesat una vegada més la facilitat pasmosa amb que passem els espanyols d'un extrem, a l'altre. En comptes de manar encendre els llums deixant el cinematògraf en la penombra acordada als teatres, resolgué el director general de Seguretat separar als concurrents, mida il·lògica per de comptat, propensa a tota mena de disgustos.

Bona part dels entusiastes del cinematògraf es mostren furiosos i estan que trinen, pensant en la possibilitat de que l'iniciativa del director general de Seguretat

arribi fins a Barcelona. No és la separació dels sexes, amb tenir la cosa veritable importància, l'extrem que més els irrita. Saben de sobres les dificultats de donar a l'ordre eficàcia pràctica. Lo que els amoïna, lo que temen, és el punt que's contrau a la llum. Aquí rau la mare dels ous!

Un concurrent asiduu a les sales cinematogràfiques, ha vingut a trobar-me, esverat. L'home no sap lo que li passa. Defensa, a peu i a cavall, el manteniment de la foscor.

—La fosca—diu—facilita la meditació. El pensament, furga en el silenci. Persones inabordables, a plena llum, es deixen atèndrir al trobar-se en les tenebres.

I afegeix:

—Quin perill pot haver-hi en deixar les coses com estan? En darrer cas, avisant amb un toc de timbre, ans de donar la llum... El procediment, regeix en algunes sales i no es té notícia de que ningú s'hagi queixat, fins ara...

X. X. X.

Aquest número ha passat per la censura

GLOSSARI

LA PAELLA VALENCIANA

Fins al moment solemniat en que havem vist amb tots els detalls fer una paella valenciana, no ens havíem pogut fer càrrec de la molta transcendència que pot arribar a tenir un arròs en el regionalisme d'un poble.

Recordem l'emoció que una volta ens va produir, en ple bulevard, o sia an el cafè Riche, el sentir que en observar nostre uns Tzigans de smoking vermell ens tocaven Els Segadors; però també recordem, amb més emoció, una altra volta, que a Tucuman, en plena pampa argentina, ens van servir amb plats de Catalunya, escudella de pagès. Deixant de banda el ventrell, que ja és molt deixar en els temps presents, no podríem assegurar què ens recordava més la pàtria, si l'escudella o Els Segadors. El renovament del record és una cosa tan subtil, que no ho sabríem esbrinar; lo que prova segurament que el sentiment de la terra lo mateix va de drèt al cor per la boca que per les orelles.

Si a un valencià, posem per exemple, en ple bosc del Chaco o en «terra del foc» se li presentés de sobte Sant Vicens Ferrer, En Blasco Ibáñez, una traca o bé una paella, no sabem pas a qui abraçaria, si al sant o a l'arròs, si al plat o al miracle. La paella valenciana ja ve a ésser cosa de devoció de dogma, d'ofici i de símbol. El que sap fer bé una paella an aquestes planes de tarongers, li val més que néixer torero, que ésser diputat, que ésser fill d'lustre. Necessita tants estudis i tants coneixements, que són ben pocs els predestinats i molts els que ho proven i que moren sense que l'hagin ben resolta. «Fulano de tal, diuen, va morir pobre i sabia fer una paella», i això és la prova més gran de la injustícia dels seus paisans. Haver sapigut fer una paella i morir ignorat, és dels cassos que demostren que no sempre s'és profeta en la seva pàtria.

La mida de la paella ha de tenir, com obra perfecta, tant de fondària, tant d'amplària, amb mides precises i simètriques. Si la fon d'ariano correspon an els centímetres del rotllo, si s'erren tan sols dos milímetres en la curva de la barana o les nances no són parionals, ja no és paella, és un perol; la llenya ha d'ésser de serment, però de serment valencià; els troncs de Màlaga o de Malvasia, del Priorat o de Valdepeñas, o cremen massa o cremen poc, i no fan mai la flama justa per a que el caliu sia conseqüent; només amb vinya de València es pot coure

FETA LA LLEI, FETA LA TRAMPA

—I ara!... On aneu, noies, aixís?
—Vols venir?... Al cine!

LA CAMPANYA CONTRA ELS CINES

El públic de demà

una bona paella; l'oli per a fer el sofregit té d'estar tant i tant nivellat, que mal les balances de la justícia han sigut més equilibrades, el més petit desnivell pot destruir l'obra començada, i quan s'arriba an el sofregit, el tacte té d'ésser tan gran, que el que no ha nascut per sofregidor val més que's desí o que's peguí un tiro.

Figureu-vos que el sofregit és una cosa genial. Figureu-vos que en el sofregit hi entra el pollastre trocejat, destroçat i quasi violat; que hi entra l'anguila natural; que hi entren de vuit a deu caragols amb banyes, amb closca i amb fortalesa; que hi entra el calamars enigmàtic; que hi entra el pesol i l'escarxofa; que hi entra el favó modest i el tomàquet poca vergonya. Figureu-vos que tot això s'ha de compondre i armonitzar, que se li ha de posar ortografia, retòrica, sintaxis i poètica, i que quan tot està barrejat i vé el moment, diguem solemniat, el moment de tirar-hi l'aigua, o sia el moment de batejar-lo, i vé l'arrós, i de l'arrós la bollida, i la sal i el safrà, que és incens, i figureu-vos, per fi, que si tot això arriba a bé sense descompondre's, si no es pot considerar com un miracle.

L'emoció al treure la paella i posar-la damunt de la taula, menjant-se-la els valencians amb comunitat que pot dir-se'n bíblica, és tan gran, és tan intensiva, que ni l'estrena d'una tragèdia se li podria comparar. El paellaire tremola del resultat de la seva obra; el públic, o siguin els menjadors, preparen les dents lo mateix que al teatre, però si per sort surt perfecte, les llàgrimes mullen l'arrós, i es mengen l'arrós i les llàgrimes.

A Játiva, doncs, el glossador ha menjat una paella, que se'n podria dir paella màxima. Játiva es pot alabar de les ruïnes del seu castell, del seu museu, que guarda uns quants exemplars admirables de la bellíssima alameda, com potser no n'hi hagi una altra a Espanya, dels seus retaules i dels seus habitants, però, si jo fos conservador del seu museu municipal, hi portaria un plat de Manisses amb sis cullerades d'arrós del que vàrem menjar l'altre dia, per a que vinguessin a estudiar-lo uns delegats dels Jocs Florals, els de la «Lliga», mossèn Alcover, els dels Estudis Catalans i tots els homes que s'interessen pel problema regionalista.

Játiva, maig de 1921.

XARAU

XERRAMEQUES ARTISTIQUES

POTI-POTI

L'altre dia vareig topar-me amb En Vilumara, en el precís moment en que carregava la seva pipa històrica.

—Ola, mestre—vareig dir-li. Ja ha vist l'Exposició d'Art d'enguany?

—Encara no.

—Quan pensa veure-la?

—Mai. En tinc prou amb els cartells d'En Galí i de l'Humbert.

La resposta va deixar-me gelat, doncs, eren ja molts els artistes consagrats que me l'havien feta semblant.

Es veu que cada dia són més fondes les diferències entre els consagrats i els reconstruïts.

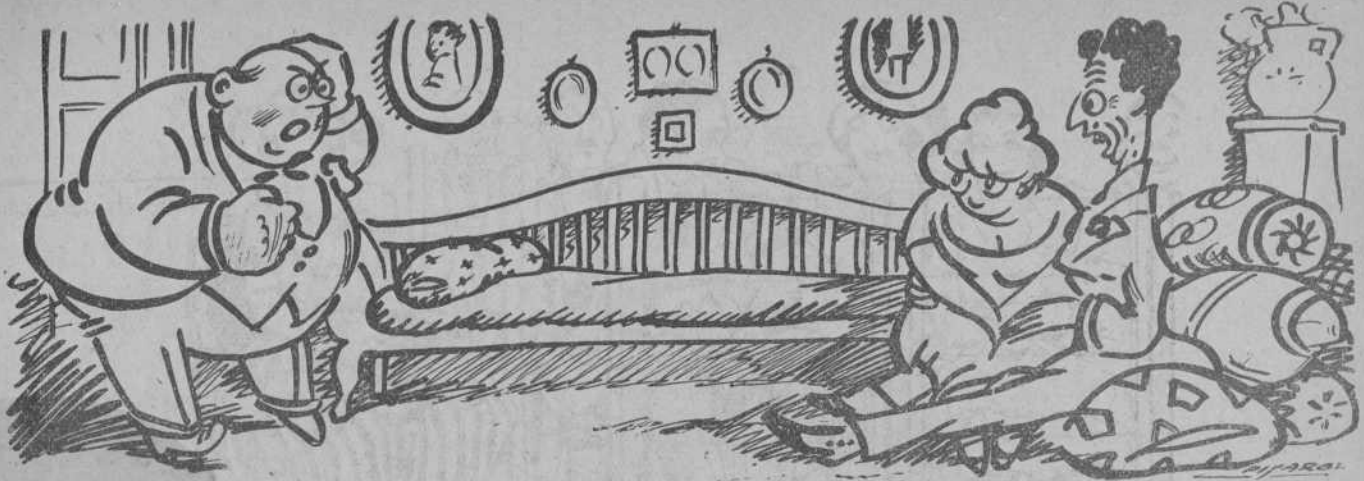
Aquests, però, val a dir-ho, van de capa caiguda. Em sembla que ja els hi tenim el peu al coll. A l'Exposició d'Art, hi fan un paperet d'estrassa; són pocs i mal avinguts, doncs els que valen quelcom claudiquen de valent; l'Iu Pasqual, En Canals, En Colom, l'Aragay i En Carles, tornen al bon camí, com els fills pròdigs, cansats de fer disbarats.

De la colla de les Arts i els artistes, només segueixen fent de deuentistes decadents En Marqués Roig, amb unes moces ensopides, i esblaimades, En Lluís Mercadé que hi té un Nú de dona pintat amb mangre, i l'Humbert que segueix fabricant flors de llauna.

Aquesta vegada, els revolucionaris s'han refugiat a les sales del «Círcol de Sant Lluç»: Allí En Manolo Lagar i els que el segueixen, ens mostren unes quantes figures abonyegades i voltades d'un fil-ferro perquè no es desformin; En Vergés exhibeix un retrat força dur de La dona grossa; En Vidal Gomà el de Un fulano que està molt empipat d'haver caigut a les seves mans; En Duch un paisatge incert, que no es veu bé si és el Gurugú o el Montserrat, del Parc i En Casany, certa figura minça, L'home del nas prim.

També criden l'atenció, per la seva actualitat al menys, Els sinn feiners, fusellats per En Callicó i el Retrat d'un pintor fet a cops de puny per En Vidal i Gomà.

Es veu que el bolxevisme està a les acaballes. Aquella

UN MARIT INDIGNAT

—Mala dona!... No en tens prou amb que et deixi auar al cine cada tarda?

empenta d'anys enrera ja no la porten els soviets de l'art, els quals procuren apoiar-se per a no caure, amb els que tenint trassa no gosen a expolsar-se'ls del damunt.

Ço fa que a les sales de «Sant Lluc» poguem fruit en mig del poti-poti *mediterrani* la frescor de la Lola Anglada pintant al fresc; la solidesa de bona construcció d'En Baixeras, el nostre mestre d'aixa, a *Sol ponent* i a *Sol de tarde*; l'agre-dolç de la pintura *llimoniana*, nascuda al peu de *El Safareix*; la trassa de l'Olivet i de l'Oliver en apuntar paisatges, i la bona voluntat d'En Dari Vilás, el qual, volent pintar al fresc, s'escalfa massa de cap.

Ço és, precisament el que m'ha passat a mi, visitant l'*Expositió d'Art*. Noto que tinc els peus frets i el cap calent. Ara comprenc perquè no estic de vena.

C. ARBÓ

BOXA

Organitzada per la nova empresa, tingué lloc, dissabte passat, al «Frontón Condal», la primera vetllada, que va ésser força interessant.

En Bolea i En Giralt varen fer una bona lluita, acabant amb un empat.

En Cañizares dominà an En Marqués i va guanyar per punts.

En Torelló i En Monterde varen fer un bon combat, guanyant el segon.

El combat Mora Gofii no deixà satisfet al públic, doncs En Gofii solament es «tapava» i no «volia» pegar, però En Mora, que pegava més que «un bon pagador», va obsequiar-lo amb una bona *tunda*.

En el combat Miró-Raucoules vàrem veure que els nostres boxejadors res tenen que aprendre, puix aquest

francès solament va fer el «pallasso». Si En Miró hagués sigut més boxejador hauria pogut deixar al francès en k. o. al segon round.

FOOT-BALL

Cardiff-Barcelona.—En aquest partit va guanyar el Barcelona per dues *ficades* a una.

C. D. Europa-F. C. España.—Varen guanyar els d'En Matas per quatre *goals* a un.

Nostre gran club campió, donant prova d'una temeritat molt gran i no parant se amb «menudències», ens anuncia per al diumenge i el dilluns de Pasqua dos fermes partits contra el famosíssim Newcastle United, amb els quals podrem jutjar a l'altura a que estem de foot-ball i en els que el públic podrà apreciar lo que és un equip professional.

El Newcastle United està classificat en el tercer lloc de la Lliga anglesa. Ha sigut campió des de l'any 1904 fins al 1909, finalista en la Copa anglesa i guanyador de la Copa Londres. Porten un davanter centre que ha fet aquesta temporada 45 *goals*. Pobre Zamora!

No hi mancarem; puix aquests partits seran unes grans festasses.

NOLUS

Amistat sincera.

Diàleg a la porta de un cafè.

—Noi, estic desesperat. Necessito deus duros per a sortir de un compromís. Si tu poguessis...

—Home... jo puc recomanar-te a Fulano, que potser te els deixarà...

—Cà, home!... Aquell és un animal.

—Oh, és que jo també en sóc molt!...

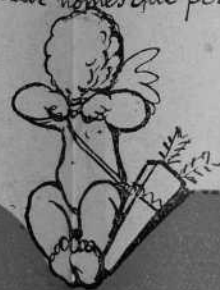
En Palaudaries, a l'anar-se'n a estiuejar, per no tenir la molèstia d'avisar al forner, al carboner, al lleter, etc. col·loca un cartellet a la porta del pis: «No hi ha ningú. No deixeu res.»

Quan tornà del estiueig, els lladres li havien robat tot, i trobà un cartellet dessota de l'altre, que deia: «Complint les seves ordres, no havem deixat res.»

Instalar preferències protegides amb espino artificial.

No deixar comunicar només que per telèfon.

Collocar cadires de seguretat.

Usar llotges individuals, com a Bayreuth.

Declarar la "màscara" obligatòria.

Estilar butaques refrigerants

Collocar un llum a cada cadira.

No permetre l'entrada sinó a les lletges.

I obligar a casar als contraventors.

En Millán de Priego i la Santa Grimègia

Diguin lo que vulguin els devots de Sant Isidre, patró dels madrilenys i de la mandra; però el fet positiu és que el flamant director General de Seguretat, l'arxi-piramidat Millán de Priego, és un peix que's porta l'oli, car ningú com ell ha demostrat conèixer tan bé el panyo.

No n'hi ha poc de jaleo a la *villa del osol* Res, que *Madrid se enciende*, que diu la cançó.

Anem al gra!

En Millán de Priego com a home de pupila, va dir al pendre possessió del seu elevat càrrec:

—*Esta gente está imposible! Ya dura demasiado la lata del catalanote ese de Casanellas ¡Casanellas por aquí, Casanellas por allí! ¡Casanellas por acá! ¡Casanellas por allá! ¡Hay que distraer a la opinión! Y ¿qué mejor que meterme con los cines, la más sagrada de las cosas del tenorio pueblo español? Yo no podré dar con Casanellas; pero que consigo que la gente no se acuerde más de él, eso sí!*

I... ja ho han vist! A Madrid ja ningú parla d'En Casane-

llas, i la gent, lluny de seguir parlant dels serveis de la nostra excel·lent policia, no's preocupa més que de protestar contra les limitacions que En Millán de Priego ha posat a la Santa Grimègia cinematogràfica.

Es clar que En Tenu reconeix que part de les queixes són justificadíssimes. I així com és cosa sabuda que *qui no vulgui pots que no vagi a l'era*, també totes les noies de 12 a 55 anys saben que *la qui no vulgui pessics que no vagi al Cine*.

Altrament, En Tenu tampoc pot estar conforme en que en uns temps tan tràgics com els que correm s'atenti contra la sagrada fraternitat, que no en va cada cine es el temple dels bons germans, puix els cinistes, mascles i famelles, no fan més que posar en pràctica les santes paraules de Nostre Senyor Jesucrist: «Estimeu-se els uns als altres».

Precisament, la immoralitat, la veritable immoralitat és obligar als concorrents del *cine*, com fan a les esglésies de Logroño, separar-se homes i dones, convertint els temples de l'Amor modern, en una mena de *tendidos* de *Sol y Sombra*.

Altrament, en els «departamentos para hombres solos» constituirà un veritable perill el pendre-hi seient. Els únics que a la llarga en sortiran beneficiats seran els fabricants de taps de Sant Feliu de Guixols, Palamós i Palafrugell... I el dia de Sant Serapi—14 de novembre—els empresaris dels

cines d'Espanya, hauran de dedicar-li un ofici, com els *xuflers* a Sant Cristòfol nano, els *tocinaires* a Sant Anton, els *artillers* a Santa Bàrbara i les *solterones incasables* a Sant Josep de la Muntanya, model d'esposos i de capitans generals.

I tampoc està bé posar límits al llegítim dret del «piropo», el «requiebro» o la «flor». Espanya no en va és el país de la galanteria. *Piropos, pan y toros!* Heu's aquí el lema nacional!

En quant a lo de la regularització del trànsit és cosa que a ningú preocupava, car tal com estan avui les coses, a un li feien un gros favor, quan un auto o un tramvia l'enviava a l'altre barri, on diuen que s'hi està mil voltes millor que a la pàtria de l'Allendesalazar.

En canvi nosaltres, els barcelonins, aixecaríem un monument al general Arlegui el dia que publiqués un *bando*, el començament del qual digués:

«Artículo 1.º Se prohíbe terminantemente a los señores concejales acercarse a la Plaza de San Jaime. El concejal que pase del Llano de la Boquería, de la Puerta del Angel, de la Plaza Nueva o de la calle de Gignás, será inmediatamente encarcelado *per omnia saecula saeculorum*.

Esta orden tiene carácter perpétuo y no podrá ser derogada por ninguno de mis sucesores.»

Un bándol així sí que seria aplaudit amb foll entusiasme! I Barcelona, la nostra Barcelona, lliure de regidors el seu bescantat Municipi, podria respirar tranquil·la i satisfeta.

Tot lo demés són romansos! I per *romansos* ja'n tenim prou amb els que's passegen a tota hora per les nostres Rambles, sense que la policia els digui res amb tot hi ter coses més lletges que lo que els madrilenys i madrilenyes i barcelonins i barcelonines feien, fan i faràn en els cines de la *villa del oso* i de la *ciutat de la rata pinyada*.

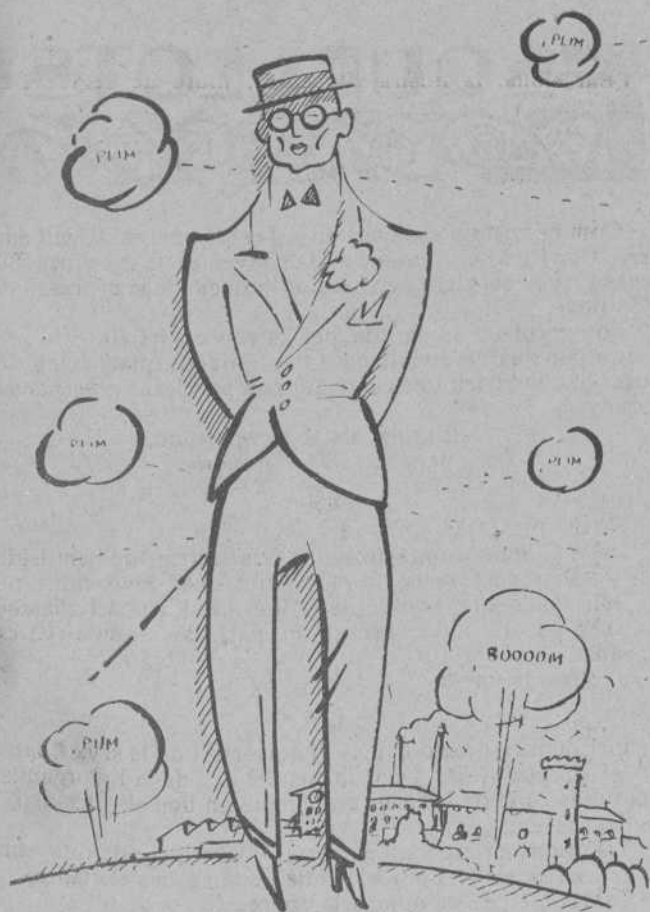
TENU

ELS COMTES DE BARCELONA

Els d'abans eren molt valents...

...Però els d'avui encara ho són més.

ROMEA

Vetlla d'homenatge i benefici per a l'estudiosa i admirable actriu Emilia Baró, fou la del dimarts passat.

Se l'aplaudí de valent en el drama pitarresc *Batalla de Reines*, i en l'aixerit sainet *La lepra*, d'En Santiago Rusiñol.

Corre la veu que l'actual empresa ha adquirit el clàssic teatre per a sis anys més.

Si es dóna la deguda preponderància al teatre català, felicitem-nos-en.

TÍVOLI

Dintre de pocs dies debutarà la companyia francesa que dirigeix En Louis Verneuil, composta d'experts artistes.

Entre altres comèdies i drames, estan anunciats: *La Race*, *L'Arlesienne*, *Daniel*, *Le mariage de Figaro* i *La vie de Bohème*.

Aqueix Verneuil vé precedit de molta fama: és un galan jove d'empenta que, o molt ens enganyem, o es farà amo del cor de les barcelonines.

PRINCIPAL-PALACE

Tot just aconseguit un èxit grandios amb la meravella del «Kiss-Bank», ja estan a punt d'estrenar un altre gran quadre, per a reforçar la tan celebrada revista *Ooooooh!*

Aqueix nou quadre en assaig es titula «Hindustan», i serà quelcom fantàstic i d'una extraordinària riquesa de presentació.

També preparen un altre número, «Humos de ensueño». De tot se'n parlarà, quan sigui hora.

NOVEDADES

Van fent la primera pela amb la *siempre aplaudida* opereta *La princesa de la Czarda* i l'aditament de *Los pápiros*, que ha agradat també molt en aquesta casa, gràcies a l'excel·lent interpretació.

L.. anar fent!... Fins esperar el dia 2 de juny, que debutarà la magna companyia de comèdia i drama que dirigeixen Alba i Bonafé, artistes que ja és sapigut compten a Barcelona amb grans simpaties.

GOYA

Per a benefici de la Gelabert, s'estrenà dijous de l'altra setmana, *Lady Frederick*, comèdia anglesa que no entusiasma, però que fou acceptada amb aplaudiments.

Ja tingueren sort, els autors, de la brillant interpretació. També el dilluns passat tingué lloc en aquest teatre el benefici del celebradíssim i popular primer actor còmic En Salvador Mora, posant-se en escena la nova obra de N'Antoni Paso i En Josep Sánchez Gerona, *¡Tío de mi vida!*

Un argument agafat pels cabells, sense altra finalitat que la de fer-nos oblidar de les tragèdies de la vida moderna—oh benhaurats i inoblidables temps del senyor Esteve!—dóna lloc a que En Paso i el seu col·laborador mantinguin al públic en constant i franca riassa, perquè, la veritat sigui dita, hi ha fet uns xistos que dóna gust, alguns d'ells senzillament espeterrants, dignes de l'autor de *Jesús, Maria y José*.

I tothom deia el mateix:

—Això dóna gust, i no les bestieses d'En Muñoz Seca.

No cal dir que el gran Mora fou l'heroi de la festa, que estigué com sempre, és a dir, piramidal, i que la Cristina Ortega, que és una monada, En Lluís Peña, que és un «corrido», i l'actor encarregat del paper de metge, es feren ben merei-

xedors dels grans aplaudiments que'ls tributà el nombrosíssim públic que assistí al benefici d'En Salvador Mora.

Hi ha ¡Tio de mi vida! per a molts dies! Vagint-hi que s'hi faran un panxó de riure.

POLIORAMA

Vinguen rialles i més rialles amb perill de trencadissa.

I tot això amb motiu de les representacions de la graciosa obra *El baron de Tronco Verde*, que s'ha estat donant tota la setmana en companyia de *La Praviania*, *La chiquilla* i altres produccions del gènere còmic.

Güell, Juárez, Asquerino, Mareca: heu vos aquí els noms dels artistes herois d'aqueixes velles divertidíssimes.

ESPAÑOL

Se n'han apuntat una altra de bona amb l'estrena de *La Trata de blancas*, obra d'un estil realista un xiquet cru però que té grans condicions com espectacle: escenes vives i emocionants; trucs còmics i flexibilitat de diàleg.

L'escena de l'auto i el tren entusiasma als «morenos».

En el tercer acte hi han notes un troç massa realistes de les quals part del públic cregué convenient protestar.

De totes maneres, ens sembla que tenen comèdia per a dies.

Ah!... I els comedians de la casa hi e-tan molt bé.

—Avui, divendres, benefici de la notable primera actriu Pepeta Valero, amb la represa de *Les filles de Venus* i l'estrena de *Què serà?* vodevill en un acte.

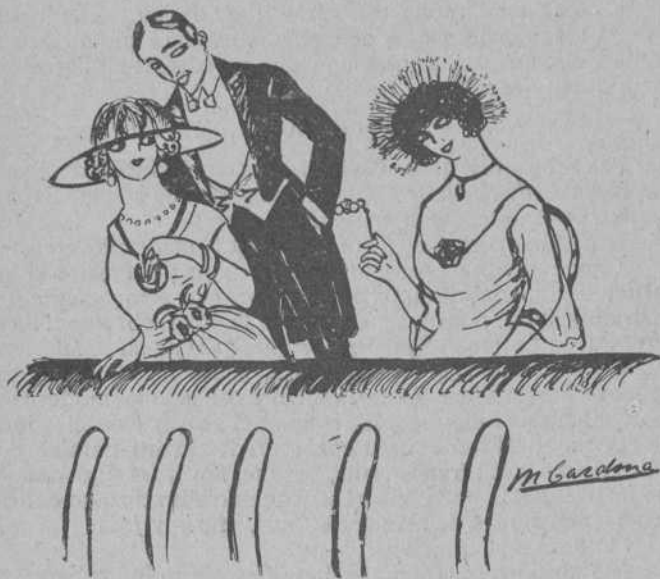
Un ple en perspectiva i una pluja d'obsequis a la simpàtica beneficiada.

NUEVO

Una nova comèdia de l'Avell Artís, *A sol ixent fugen les boires* fou extraordinàriament aplaudida, dissabte passat, dia de la seva estrena.

Hi ha en l'obra un tipu, el de la protagonista, que val per tot el llibre i ens l'estimem més que tot. La figura de la mestressa pagesa és grossa, robusta, monumental.

En l'argument, sense que deixi d'ésser interessant, hi ha quelcom d'inversemblable; en l'acció, en la trama, s'hi noten grans acerts al costat de un què altre erro. I el mateix passa amb la descripció de personatges; una gran desigualtat de consistència: el del majordom, el del marit i el de l'amic, són vius, reals; el de la senyoreta barcelonina i el del germà, figures no tant ben encepigades. Escenes ben portades, exce-

AL CINE

—No'm pessiguis tan fort, diantre!
—Ho hem d'aprofitar, dona, que se'ns acaba.

lents en vigoria i en art, n'hi han varies, particularment en els finals d'acte. El llenguatge molt polit i molt natural. En resum, un bon èxit.

La Maria Vila, admirable. Els altres, ajudant al perfecte conjunt.

UN DECORAT DE L'ALARMA

Gentilment invitats per En Salvador Alarma, anàrem dis-sabte passat al seu taller, estança superior del «Circ Barcelonès», al objecte d'assaborir les primícies de la seva darrera obra artística: un grandios sostre decoratiu que ha pintat per al «Teatro Cervantes» que s'està construint a Buenos Aires per compte d'un matrimoni d'aristocràtics comedians espanyols.

Tant de composició, com de llum, tant en conjunt com en detall la pintura d'aqueixa immensa tela, que representa el Sol de l'Argentina il·luminant a la vella Espanya, simbolitzada aquesta principalment en una hermosa torre d'elegant silueta, resulta una meravella. Tenint en compte les distàncies i els punts de vista en que estaran situats els espectadors, un cop col·locada la gran peça en el sostre a que va destinada, l'Alarma ha tingut cura de calentar les entonacions de primer terme que deuen harmonitzar amb el demés decorat de la Sala, allunyant així gradualment fins al infinit les llums del tema central—del sol i el cel—qual cosa haurà de produir per força un efecte veritablement sorprenent.

Les al·legòries—a pesar de prescindir-se en elles de la figura humana—són un encant pels ulls, gràcies a la inspiració que les ha presidides, a la perfecta entonació dels elements de composició i... sobre tot a la correcció de dibuix i als grans acerts de llum i de color.

Com ja és costum en ell, En Salvador Alarma amb aquest sostre del «Teatro Cervantes» ha fet obra de eminència.

Vagi amb aquestes curtes, però sinceres línies, la nostra més coral felicitació.

ESQUELLOTS

Com és costum cada any en aquest temps, es discutí amb cert calor (?) en el Ajuntament la conveniència de votar 800 peles a favor del clero per a major lluiment de la processó del «Corpus».

Fou aprovada la partida, per 26 vots contra 10.

Lo que deuran dir aqueixos deü entre els quals volem suposar hi constarien tots els regidors republicans presents a la sessió:

—¡Las del ala se han perdido,
pero se salvó el honor!

NOTES DE CASA:

De la Comissió organitzadora dels festeigs de Sant Isidre que's celebren a Gràcia, havem rebut unes invitacions per als lluits balls que han de tenir lloc a la Plaça del Diamant els dies 14, 15 i 16, prenent-hi part la «Banda Círcol de Sans».

S'estima la finesa.

En commemoració del XVIII aniversari de la seva fundació, el «Centre A. de Dependents del C. i de la I.» organitzà una lluida sèrie de festivals que tingueren lloc els dies 5, 6, 7 i 8 del present.

Tres bons en espècies ens envià el president de dita entitat per a que els fessim a mans de persones necessitades.

Tantes mercès, en nom dels pobres.

—Demana caritat, i va vestit tan elegant?
—Home, no veu que els trajos me'ls comprava de sis en sis...

Les tontes disposicions del policia suprèm de Madrid, referents a la moral en els cines, han fet botar als nostres empresaris que's disposen a secundar les actituds enèrgiques dels de la cort.

Que no s'espantin, que això serà, tot plegat, aigua calenta.

I als cines lo que els convindria és aigua fresca.

Realment, no és per aquest cantó que les autoritats deurién atacar la malura sicalíptica i la influència malsana dels cines.

Millor seria que la senyora Anastàsia que tant se entreté en perjudicar als diaris, es dediqués a fer correr les estires contra determinades pelicoles.

Ens referim als esperpentos detectives i als titulats «Dramas passionals» veritables escoles del crim i del adulteri.
¡Ahi, ahi es donde duele!

Aqueixos dies es feien unes obres subterrànies a la Plaça de Catalunya, davant del «Continental».

Els badocs, impressionables de mena, es creïen ja que començaven a obrir els anunciats pous per a les famoses obres del Metropolità.

I dèien uns fulanos:

—Si els fan gaires fondos, aqueixos pous, vol dir que no hi trobaran aigua?

—Bé, si troben aigua, deixaran córrer l'idea del carril i posaran un kiosc de begudes.

S'ha de reconèixer que aqueixa segona Fira de Mostres que acaba de clausurar-se, estava millor que la primera.

En canvi, els expositors se llamenten Diuen que aquesta vegada s'han fet menos transaccions.

A què és degut?

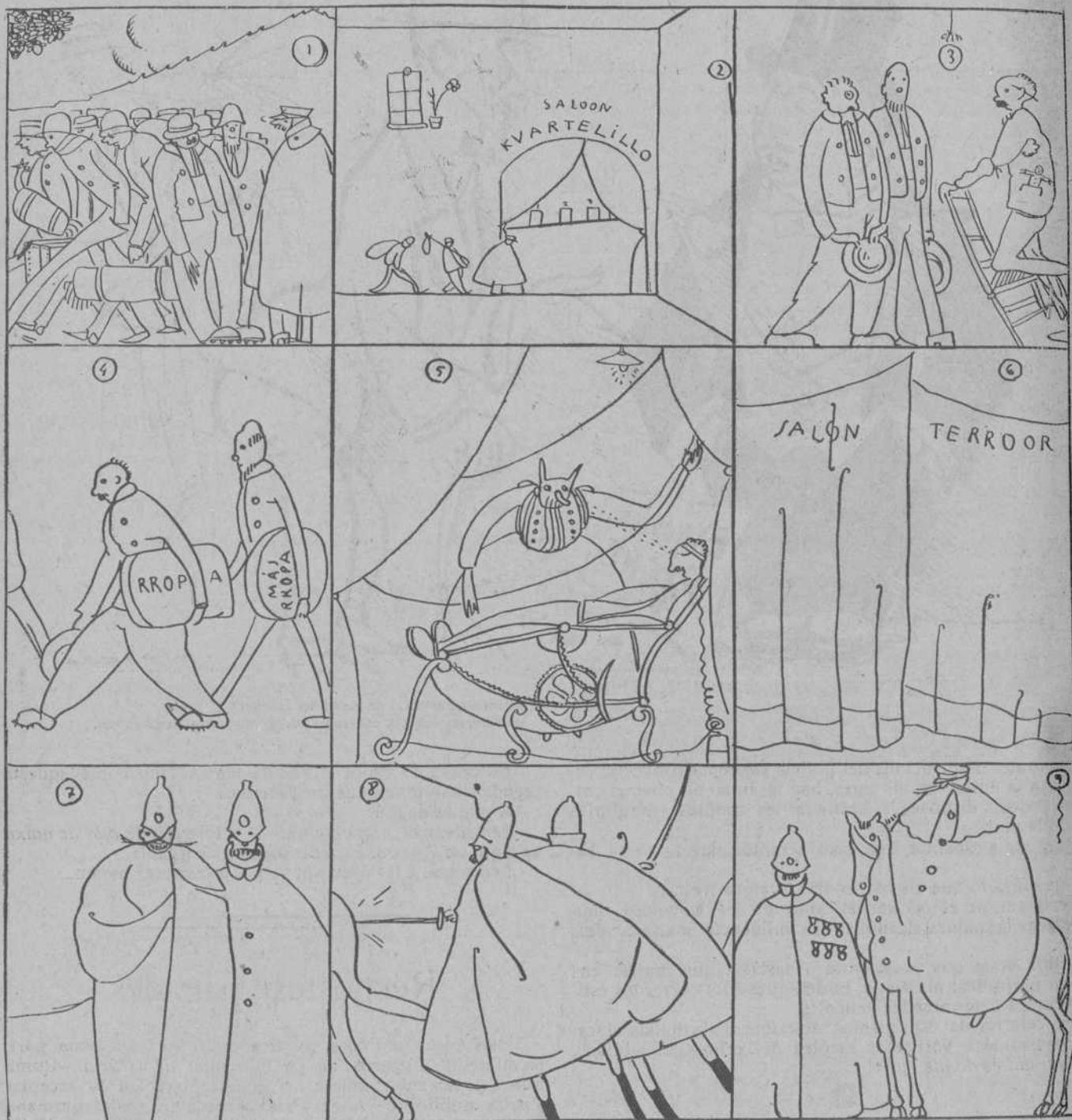
Senzillament, a que tot allò de la formidable ona de baixa ha sigut un 7 per 8. Es a dir un cant de guatlla.

I com que a les fires s'hi va per a comprar barato...

Respostes pagades

Joan Aparicio: Foren publicades, si no totes, bona part, en diferents números de *La Campana de Gràcia*.—Romà Musolas: No ens té utilitat.—V. Rafart Mari: Tot lo acceptat s'anirà publicant.—Abel: Passà a mans de nostra germana *La Campana*.—P. del C.: Ja ho degué veure insertat.—M. G. Mir: No planyi la intenció, l'originalitat.. i concisió, sobre tot.—J. Rodríguez: No estem per fulls de calendari.—J. E. i R.: Es mal vell de les patums. No en treuríem res.—M. G. C.: Ja degué veure que se'l va complaure tot seguit.—Ramis Camaló: Un dia o altre.—E. G. C.: Ens fou impossible. No n'hi hagué pels de casa.—F. M.: Els tals versets són bastant defectuosos. C. Quet: El joc de paraules, resulta quelcom incorrecte; per tant, ja no té mèrit.—J. D. i O.: S'estima el bon intent, però no li asseguro.—*Varios admiradores*: Resultaria extemporani. Ademés, hi haurà més fires que llongàniques.—Joan Pascual: Respecte als versos, preferim els còmics. La última conté assonàncies que la perjudiquen i al final resulta innocentó. La prosa, potser vagi a *La Campana*; potser, eil...

LOS BOLCHEVIQUES MALOS

1—Cansados de ir con Lerrú, se dirigen a Moscú.
 2—Allí aseñtan las casernas haciendo eses con las piernas.
 3—Con muchísimo salero a Trotski piden dinero.

4—El gran Lenin les afloja un traje de «guardia roja»,
 5—Pero ¡ay! la tentación les da una electrocución.
 6—Y después nadie adivina lo que pasa tras cortina

7—Hasta que un día, los pillos, se hacen guardias amarillos,
 8—Y cumplen su obligación con tanto y tanto tesón...
 9—...que ahí los tenéis, señores, llenos de gloria y de honores.

ASMÁTICOS - TUBERCULOSOS
 OS CURARÉIS RÁPIDAMENTE CON LAS
 CUATRO PESETAS FRASCO

GOTAS HELENIANAS

Pidanse en Farmacias y Droguerías

Singlots poetichs

de Frederic Soler (PITARRA)

LA BUTIFARRA DE LA LLIBERTAT . . . original 1 acte	LO PUNT DE LAS DONAS joguina 2 >
L'ESQUELLA DE LA TORRATXA . . . paròdia 2 >	L'ÚLTIM TRENCALÓS original
LO CANTADOR > 2 >	L'AFRICANA, paròdia d'aquesta
LO CASTELL DELS TRES DRAGONS . . . original 2 >	magnífica òpera
¡COSAS DEL ONCLE! > 1 >	GRA Y PALLA, paper per a matar ra-
OUS DEL DIA paròdia 2 >	tos, col·lecció de poesias
LAS PÍLDORAS DE HOLLOWAY . . . original 1 >	LO BOIG DE LAS CAMPANILLAS . . . joguina 1 acte
SI US PLAU PER FORSA > 2 >	IL PROFETA, paròdia d'aquesta
UN MERCAT DE CALAF original 2 >	magnífica òpera
UN BARRET DE RIALLAS > 1 >	FAUST, paròdia d'aquesta magnífica
LA VENJANSA DE LA TANA paròdia 1 >	òpera
LA VAQUERA DE LA PIGA ROSSA . . . > 2 >	LICEISTAS Y CRUZADOS original 2 >
LAS CARABASSAS DE MONTROIG . . . original 2 >	LOS HÉROES Y LAS GRANDESAS . . . > 2 >
EN JOAN DONETA > 1 >	LA MORT DE LA PALOMA

Preu de cada singlot: 60 cèntims

Les 24 obres enquadrades luxosament: Pessetes 17

Obras de Miguel del Toro y Gómez

EL FOTÓGRAFO AFICIONADO	Ptas. 0'50
LOS RAYOS X Y EL RADIO	» 0'50
EL ALCOHOL EN LA INDUSTRIA	» 0'50
LA AEROSTACIÓN MODERNA	» 0'50
EL ELECTRICISTA AFICIONADO	» 0'50

— EUGENIO A. FLORES —

Novela social

Un tomo: Ptas. 3

TRATA DE BLANCAS

FAUSTO

Drama de GÖTTE

Traducción de FRANCISCO PELAY BRIZ
con ilustraciones de EMILIO PLANAS

Un tomo:

Pesetas 5

Encuadrado 7

GUAPAS Y ALEGRES

ALBUM DE DIBUJOS

DE FRANCISCO GÓMEZ SOLER

Pesetas 1'20

RESUMEN BIBLIOGRAFICO

PUBLICACIÓN MENSUAL

Año 1920, completo, se facilita gratis en la LIBRERÍA ESPAÑOLA de Antonio López

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, además 30 cèntims per a certificat. Als corresponents se'ls otorguen rebaixes.

PARROQUIANES DE CINE

- Has vist aquests governants?... Ens volen «donar llum».
- Vaia nns!... Ells que tot ho fan a les fosques!...